

РЕШЕНИЕ

12.10.2019 г.

КАРАР

№ 17

Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртүнең истәлекле билгеләрен кую тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында карар

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге Уставы нигезендә дәүләт, республика, муниципаль район һәм (яки) ижтимагый мөнәсәбәтләр үсешенә зур өлеш керткән һәм уңай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар турындагы истәлекләрне саклап калу максатларында, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге Советы карар чыгарды:

1. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү гражданнар истәлеген мәңгеләштерү максатларында һәйкәлләр урнаштыру, аларның исемнәрен үзгәртүнең истәлекле билгеләрен кую тәртибе турында Нигезләмәне раслау (кушымта).
2. Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе составын (кушымта) расларга.
3. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясе турында нигезләмәне расларга.

4. Урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую, гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлекен мәңгеләштерү максатларында аларның исемнәрен үзгәрту турында гариза (үтенечнамәләр) формаларын раслау хакында.
5. Оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, предприятиеләргә, оешмаларга һәм тарихи вакыйгаларга исем бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә юридик затларга әлеге каарның 1 пункты белән расланган актларга, истәлекләрен мәңгеләштерү күздә тотылган объектларны, шулай ук аларга күрсәтелгән исемнәрне бирү кагыйдәләрен сайлау өлешендә муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр (оешмалар) өчен билгеләнгән критерийларга таянып эш итәргә тәкъдим итәләр.
6. Элеге каарны Сарман муниципаль районның Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтында һәм маxсус мәгълүмат стендларында тубәндәге <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында» урнаштыру юлы белән игълан итәргә.
7. Элеге каарның үтәлешен контролдә тотуны Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

Сарман муниципаль районы
Азалак авыл жирлеге Советы Рәисе
Сарман муниципаль районного
Азалак авыл жирлеге Башлыгы

И.Г.Габдулгазизов

Азалак авыл жирлегендә урамнарга, паркларга, скверларга, мэйданнарга исемнэр бириү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр кую тәртибе турында Нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар - шәһәр, бистә, авыл һәм ил тарихындагы күренекле шәхес истәлекен мәңгеләштерү өчен билгеләнгән монументаль сәнгать формалары.

1.2. Мемориаль такталар бина һәм корылмалар фасадларына, шулай ук тарихи вакыйгалар булган, күренекле шәхесләр яшәгән, укыган яки эшләгән биналар интерьерларына урнаштырыла; һәйкәлләр һәм истәлекле билгеләр Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге тарафыннан билгеләнгән урыннарда билгеләнә.

1.3. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар әзерләү һәм урнаштыру жирлекнең вәкиллекле органы каары кабул ителгәннән соң гамәлгә ашырыла.

1.4. Советлар Союзы, Совет Социалистик Республикалары, Россия Федерациясе, күренекле фән, спорт, мәдәният һәм сәнгать эшлеклеләренең исемнәре район һәм Ватан тарихындагы күренекле шәхес истәлекен мәңгеләштерү максатыннан урамнарга, скверларга, мэйданнарга бирелә.

1.5. Азалак авыл жирлеге Советы каары кабул ителгәннән соң урамнарга, паркларга, скверларга, мэйданнарга исемнэр бирелә.

2 .Хәтерле затларга яки вакыйгаларга каар кабул итү өчен нигезләр

Урамнар, парклар, скверлар, мэйданнар бириү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында каар кабул итү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора: жирлек һәм Россия дәүләте тарихындагы вакыйганың әһәмияте; дәүләт, ижтимагый, сәяси, хәрби, житештерү эшчәнлегендә, фән, техника, әдәбият, сәнгать, мәдәният, спорт өлкәсендә шәхес казанышларын рәсми тану, шулай ук шәһәр, бистә, авыл, район һәм Ватаныбызга озак вакытлы файда китергән эшчәнлек өлкәсенә аерым өлеш керту.

3.Урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында карап кабул итү тәртибе

3.1. Урамнар, парклар, скверлар, мәйданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар кую инициаторлары булып дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, ижтимагый оешмалар һәм хәрәкәтләр, шулай ук 10 кешедән ким булмаган инициативалы гражданнар төркемнәре тора ала.

3.2. Урамнар, парклар, скверлар, мәйданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар бирү инициативасы белән чыгыш ясаучы затлар авыл жирлегенә түбәндәге документларны тапшыра::

3.2.1. Һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта кую өчен:

- гариза;
- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәсе;
- тиешле торак-эксплуатация предприятиеләре яки әлеге бинада яшәү чоры күрсәтелгән архив документлары, аның тормышы һәм эшчәнлеге мәңгеләштерелә;
- һәйкәл, истәлек билгесе яки мемориаль такта эскизы;
- һәйкәл, истәлекле билге яки мемориаль такта тексты проекты;
- һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганаклары турында мәгълүматлар;
- һәйкәл, истәлек билгесе, мемориаль такта урнаштыру муниципаль милектә булмаган объектларда милекче белән килешү гамәлгә ашырыла.

3.2.2. Урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исем бирү өчен:

- гариза;
- әлеге объектка исем бирү зарурлыгына мотивацияле нигез;
- исеме мәңгеләштерелә торган вакыйганың яки аның казанышлары хаклыгын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәләре;
- шәһәрнең, бистәнең, жирлекнең исеме бирелә торган объект булган башка территориаль өлешенең situación планы.

3.3. Азалак авыл жирлеге кергэн гаризаларны , материалларны теркөүнө һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталарны урнаштырганда һәм муниципаль учреждениеләргә исемнәр бирү һәм нигезләмәләр ,урам исемнәрен тәртипкә салу буенча Комиссиягә кирәклे документларны әзерли һәм жибәрә.

3.4. Комиссия үз эшен авыл жирлеге Советы каары белән расланган комиссия турындагы Нигезләмәләргә туры китереп башкара.

3.5. Кергэн гаризаларны карау нәтижәсендә, комиссия, якын туганнарының фикерен исәпкә алыш, муниципаль учреждениеләргә, урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру яки аларны урнаштыру өчен нигез булмау турында, әлеге Нигезләмәдә каралганча, каар кабул итә.

3.6.Комиссия тарафыннан исемнәр бирү мөмкинлеге турында каар кабул ителгән очракта, авыл жирлеге урамнар, парклар, скверлар, мәйданнар, һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру турында каар проекты әзерли һәм жирлекнең вәкиллекле органына тәкъдим итә.

Каар проектына теркәлә:

- аңлатма язы;
- комиссия утырышы беркетмәсеннән өзөмтә;
- әлеге Нигезләмәнең 3.2.1 пунктында күрсәтелгән барлык документлар, истәлек билгесе һәм мемориаль такта урнаштыру өчен;;
- әлеге Нигезләмәнең 3.2.2 пунктында күрсәтелгән муниципаль учреждениеләргә исем бирү өчен барлык документлар, шулай ук комиссиягә кергэн барлык башка тәкъдимнәр.

3.7. Утенечнамәләр инициаторлары белән килешмәгән очракта, комиссия рәисе барлык материалларны авыл жирлегенә жибәрә.

4. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар урнаштыру һәм аларны карап тоту тәртибе

4.1. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль такталар мәңгелек материаллардан гына башкарыла. Аларны урнаштыру урыннарының эскиз проекты район хакимиятенең архитектура һәм шәһәр төзелеше идарәсе белән килештерелә.

4.2. Һәйкәлләр, истәлекле билгеләр һәм мемориаль тاكتалар аларны баланска урнаштырганнан соң, гамәлдәге законнар нигезендә тапшырыла.

4.3. Баланста тотучы аларны саклау, агымдагы тоту һәм бу максатларга каралган акчалардан яңарту буенча чаралар күрә. Һәйкәлләрне, истәлекле билгеләрне һәм мемориаль тاكتаларны карап тоту бердәм комплекста, проект билгеләнгән территория белән бергә алыш барыла.

4.4. Һәйкәлләр, истәлек билгеләре һәм мемориаль тاكتалар , авыл жирлеге Советы тарафыннан кабул ителә торган бинада реставрацияләү яисә төзекләндерүү реставрацияләү эшләре таләп ителгән очраклардан тыш, эшчәнлеге яки төшерү турында карап.

4.5. Аеруча тарихи һәм сәнгать кыйммәткә ия булган һәйкәл, истәлекле билге һәм мемориаль такта республика карамагына билгеләнгән тәртиптә тапшырылырга мөмкин.

5. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

5.1. Әлеге нигезләмә үтәлгәндә барлыкка килергә мөмкин булган бәхәсләр һәм каршылыклар сөйләшүләр белән яисә законда билгеләнгән тәртиптә хәл ителә.

**КҮРЕНЕКЛЕ ГРАЖДАННАР, ОЕШМАЛАР ҺӘМ ТАРИХИ
ВАҚЫЙГАЛАРНЫ МӘҢГЕЛӘШТЕРУ ТУРЫНДАГЫ МАТЕРИАЛЛАРНЫ
КАРАУ КОМИССИЯСЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында урамнарга, паркларга, скверларга, мәйданнарга исемнәр бирү, һәйкәлләр кую, истәлекле билгеләрне яңадан атау тәртибе турындагы материалларны карау буенча мәсьәләләр (алга таба - Комиссия).

Комиссия составына Сарман муниципаль районның вәкиллекле һәм башкарма органнары, ижтимагый берләшмәләр вәкилләре керә.

2. Комиссия үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы закон актларына, Азалак авыл жирлеге Уставына, Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районның муниципаль хокукий актларына, әлеге Нигезләмәгә таяна.

3. Комиссия карамагына керә:

3.1. Татарстан Республикасының Сарман муниципаль районында гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында парклар, скверлар, мәйданнарга исемнәр бирү тәртибе турындагы материалларны кабул итү һәм карау, һәйкәлләрне кую һәм истәлекле билгеләрне яңадан атау тәртибе турындагы материалларны карау.

3.2. Чагылдырылу тулылығы буенча тапшырыла торган материалларга карата таләпләрне билгеләү:

- күренекле гражданнарның тормыш юлы һәм казанышлары;
- тарихи вакыйгаларның дөреслеге;
- предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмаларның роле.

3.3. Кергән материалларны һәм документларны, шул исәптән аларның экспертизасын да кертеп, башка оешмалардан белгечләр жәлеп итеп карау (кирәк булса).

3.4. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында тәкъдимнәр әзерләү.

4. Тапшырылган документларны карау нәтиҗәсендә Комиссия тубэндәге каарларның берсен кабул итә:

- үтенечнамәне хупларга, Азалак авыл жирлеге Советы тиешле карап проектын әзерләргә;
- үтенечнамәне кире кагарга, хәтерне мәңгеләштерү инициаторларына мотивацияле рәвештә кире кагу жибәрергә.

5. Комиссия утырыши комиссия әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала. Комиссия каары ачык тавыш бирү юлы белән катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Утырышта катнашмаган комиссия әгъзаларының фикере, утырыш башланганчы язма рәвештә тәкъдим ителгән булса , тавышларны санаганда исәпкә алына.

6. Комиссия каарап чыгарганда нигез булып ,хәтерне мәңгеләштерү турында кабул иткән каарап тора. Комиссия каарларындагы нәтижәләр каарап чыгарганда мәжбүри түгел.

7. Комиссия муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү мөмкинлеге турында каарап кабул иткән очракта, комиссия секретаре Азалак авыл жирлеге Советына тәкъдим ителә торган каарап проектын әзерли.

8. Комиссия тарафыннан үтенечнамәне кире кагу турында каарап кабул ителгән очракта, киләсен биш елдан сон гына кабатларга мөмкин.

Азалак авыл жирлеге
Советы карарына күшымта 2
12.10.2019 ел. № 17

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ САРМАН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ КАРШЫНДАГЫ КҮРЕНЕКЛЕ ГРАЖДАННАР, ОЕШМАЛАР ҺЭМ ТАРИХИ
ВАҚЫЙГАЛАРНЫҢ ИСТӘЛЕГЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ТУРЫНДАГЫ МАТЕРИАЛЛАРНЫ
КАРАУ КОМИССИЯСЕ СОСТАВЫ

Габдулгазизов Илгизар Габделкаюм улы	Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе, комиссия рәисе	
Гайфетдинов Айрат Рифкат улы	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура үсеше бүлеге начальниги	
Харисова Альфинур Камил кызы	Сарман муниципаль районы Азалак авыл жирлеге Башкарма комитеты секретаре, комиссия секретаре	
Комиссия әгъзалары: (килешү буенча)		
Сабиров Альфат Зиятдин улы	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге начальниги	
Гаделшин Илгизәр Равил улы	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге начальниги	
Латыйпова Гөлназ Гөлус кызы	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге начальниги	
Солтангалиева Гөлшат Рафаэль кызы	Сарман муниципаль районы Башкарма комитетының архив бүлеге житәкчесе	
Хәйруллина Нурсинә Гыйльфан кызы	Сарман муниципаль районы Иҗтимагый советы рәисе	
Кашипова Дания Мәмдүх кызы	МБУ СМР “Бөек Ватан сугышы һәм туган якны өйрәнү музее”	

Хәтерне мәңгеләштерү түрүнде
үтенечнамә

(предприятие, учреждение, коллектив h. б. исеме)

хәтерне мәңгеләштерү түрүнде:

1. Фамилиясе, исеме, этисенең исеме _____

2. Женесе_____

3. Туган көне _____ үлем датасы _____

4. Туган урыны _____

5. Белеме_____

(белгечлеге буенча белеме,
уку йорты исеме, тәмамлау елы)

6. Гыйльми дәрәжәсе, гыйльми исеме _____

7. Нинди дәүләт бүләкләре белән бүләкләнгән һәм бүләкләү датасы

8. Соңғы яшәү урыны _____

9. Гомуми хезмәт стажы _____

Тармакта эш стажы _____

10. Биографик мәгълүмат: _____

11. Хәтер мәңгеләштерүгә конкрет хезмәтләре күрсәтелгән сыйфатламалар
(нигезләре) _____

Мәңгеләштерүнен формасы һәм урыны _____

Чыгымнар _____

(әзерләү, кору, урнаштыру h. б. буенча)

акча хисабына башкарылачак _____

(предприятие, учреждение, коллектив h. б. исеме)

Беркетмә _____

(гомуми жыелыш h. б.)

" ____ " 20 ____ ел.

Вазыйфаи зат, субъект

закон чыгару инициативасы хокуклары _____

(имза) (расшифровка)